

„В ПЛЕН“ НА БЪЛГАРИСТИКАТА

Разговор с Григорий Венедиктов по случай 80-годишнината му

На 13 ноември 2009 година докторът на филологическите науки, водещият учен от Института за славянознание на РАН Григорий Куприянович Венедиктов навърши 80 години. Използваме случая от името на редакцията на „ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА“ и на цялата признателна българска филологическа общност да му честитим юбилея и да му пожелаем здраве и дълголетие, за да може да осъществи многобройните си научни проекти.

Г. К. Венедиктов е завършил гимназия в Литва, а висшето си образование е завършил във Филологическия факултет на Ленинградския университет, където е бил и редовен аспирант. От 50-те години на XX в. работи в Института за славянознание на РАН. Публикациите на юбиляря наброяват около 250 монографии, статии, обзори, тезиси на доклади, рецензии, които представляват сериозен принос в езиковедската и във филологическата българистика. Основните насоки в научноизследователската дейност на Г. К. Венедиктов са отразени в книгата на заслужилия учен „Изследвания по лингвистическа българистика“, издадена от Института за славянознание, която съдържа 5 раздела: 1. История на съвременния български книжовен език. 2. Граматика на съвременния български книжовен език. 3. Българска диалектология. 4. История на езиковедската българистика. 5. История на българското книгопечатане.

Авторитетът на Г. К. Венедиктов е високо оценен и от руската, и от българската научна общественост. Той е член на Научния съвет и на Дисертационния съвет на Института за славянознание, член е и на Дисертационния съвет по руско и славянско езикознание при Филологическия факултет на Московския държавен университет. Категорично признаване на големите научни заслуги на Г. К. Венедиктов представлява изборът му за чуждестранен член на Българската академия на науките и обявяването му за почетен доктор на Софийския университет.

Тук публикуваме разговора на доц. Владимир П. Гудков, ръководител на Катедрата по славянски филологии във Филологическия факултет на Московския държавен университет, с юбиляря.

В. П. Гудков: Колега Венедиктов, как се насочихте към българистиката?

Г. К. Венедиктов: Напълно случайно. Ето как стана. Завърших средно образование през 1947 г. във Вилнюс, столицата на тогавашната Литовска ССР. В последния клас на гимназията тогава въведоха логика и психология. Психологията толкова ме привлече, че след завършването без всякакви колебания реших да кандидатствам специалност психология във Философския факултет на Ленинградския университет. Приеха ме, записах се, получих стипендия и общежитие. Специалните предмети ми бяха много интересни, но още от самото начало ме потискаха часовете по история на античната философия, която тогава изобщо не ме интересуваше. В края на първи курс успешно взех всички изпити и навярно щях да завърша специалност психология, ако в моя

университетски и следващ живот не се беше намесил случаят. След лятната ваканция, вече студент във втори курс, през септември 1948 г. на таблото за съобщения видях обява, че във Филологическия факултет на Ленинградския университет се открива специалност славянски превод, за която е обявен допълнителен прием и има възможност за прехвърляне на студенти от други факултети. Аз веднага се запътих към Филологическия факултет и в деканата научих, че има две езикови групи – българска и чешка. Оказа се, че чешката група вече е попълнена, оставаше само българската група. Написах молба и бях прехвърлен в тази група. Така аз – студентът по психология – изведнъж станах филолог българист и след 5 години, през 1953 г., завърших университета със специалност „филолог славист (преводач от руски на български)“ – така е написано в университетската ми диплома.

В. П. Гудков: Разкажете как минаваха занятията ви, кои бяха вашите преподаватели в университета.

Г. К. Венедиктов: Започнах да се занимавам с български след прехвърлянето си през октомври 1948 г. В групата бяхме 12–13 души, повечето бяха прехвърлени от специалност славистика и бяха завършили първи курс в българска група. Учебната програма в новата преводаческа специалност съществено се различаваше. Определяше се от поставената задача – да се подготвят висококвалифицирани кадри, свободно владеещи езиците на другите славянски страни. Острата необходимост от такива кадри беше станала очевидна още в годините на войната и това беше предизвикало откриването на катедри по славянски филологии първо в Московския, а после и в Ленинградския университет. Учебните програми на тези катедри целяха подготовката на специалисти в областта на литературознанието и езикознанието (със специализация по литература и език на отделните славянски народи), но не и специална подготовка на висококвалифицирани преводачи, владеещи свободно славянските езици. Затова при така поставената пред специалността преводач задача учебната програма имаше следните специфики: 1) срокът на обучение беше 6, а не обичайните 5 години; 2) във всяка година от обучението имаше значително повече часове за изучаване и практическо овладяване на езиците; 3) последният шести курс представляваше двусеместриална учебна практика във водещи университети на славянските страни; 4) като дипломна работа беше въведен превод от руски на съответния славянски език на определен обем художествен и специален (литературоведски или езиковедски) текст.

А сега няколко думи за преподавателите ми по български език. Трябва да кажа, че всички ние, студентите българисти от Ленинградския университет, имахме късмет с тях. По време на следването български език ни преподаваха Екатерина Ивановна Безикович и Татяна Пантелеймоновна Рибалченко, които успяха да ни обучат на нелошо произношение и на разговорна реч. История на българската литература ни четеше проф. Константин Александрович Копержински. Той четеше доста скучно, но първите си знания по българска литература получих от него.

Отделно искам да разкажа за проф. Юрий Сергеевич Маслов – моя учител, на когото преди всичко и най-много съм задължен за това, че се оказах „в плен“ на българистиката. Сега почти никой не знае как Ю. С. Маслов, германист по образование, става един от най-изтъкнатите съветски лингвисти българисти от втората половина на миналия век. През 1937 г. той завършва специалност германистика във Филологическия факултет на

Ленинградския университет, също там през 1940 г. завършва аспирантура, защитава кандидатска дисертация на тема „Перфектът в германските езици“ и веднага оглавява Катедрата по общо езиковедие във втория Ленинградски педагогически институт. От началото на войната е мобилизиран като офицер в Червената армия, ръководи преводаческата дейност в Политическото управление на Северозападния фронт и в Главното политическо управление на съветската армия. През 1944 г. с нейните части Ю. С. Маслов се оказва в България. Краткият престой в тази страна му оставя толкова силно впечатление, че още там сериозно се заема с изучаването на български език. Особено привлича вниманието му българският глагол – видът и сложната система от глаголни времена, навярно защото задълбочено е проучвал времената в германските езици по време на аспирантурата си. Ю. С. Маслов, както е добре известно, има огромен принос в изучаването на глаголният вид в българския книжовен език, на семантиката и морфологията му.

В нашата група в различните курсове Ю. С. Маслов четеше теоретичен курс по граматика на българския език, история на българския език, българска диалектология, ръководеше курсови работи. Когато бях в четвърти курс, той ми предложи курсова работа на тема „Глаголи с две представки в българския език“. Именно тази работа, написана под ръководството на Ю. С. Маслов, стана отправна точка за моя път в българистиката. По материалите от курсовата работа и по настоятелния съвет на Ю. С. Маслов написах първата си статия „Към въпроса за глаголите с две представки в българския език“, публикувана в „Ученые записки“ на Ленинградския университет. Ю. С. Маслов ме препоръча за аспирантура, която премина в Катедрата по славянски филологии на Ленинградски университет, той беше и научен ръководител на моята кандидатска дисертация „Глаголи за движение в българския език“.

В. П. Гудков: Вие сте били в България много пъти и в различни години. Разкажете, моля, кога за пръв път бяхте в България и с какво беше свързано това пътуване?

Г. К. Венедиктов: За пръв път пристигнах в България в края на януари 1953 г. с групата българисти от Ленинградския университет, които бяха изпратени на практика в Софийския университет. Бяхме 1 аспирантка, 4 студентки и 3 студенти, всичките от шести курс. Тогава живях в София до началото на септември, когато Ю. С. Маслов с телеграма ме извика в Ленинград, за да защита дипломната си работа, да взема диплома и да кандидатствам за аспирантура.

Това първо пътуване в България беше забележително във всяко отношение – то веднага и здраво ме свързва с България, впечатленията от него досега са живи в паметта ми. Многомесечната практика в Софийския университет лично на мен ми даде много в две отношения: 1) задълбочих знанията си по българска филология и овладях разговорния български език, 2) реално, истински се потопих в това, което условно може да се нарече „българщина“ – за първи път видях страната с нейния народ, природата, спецификите на бита, историческите и архитектурните паметници и още много от „българщината“, за което като студент българист знаех само от лекциите на преподавателите, прочетените книги и разказите на познати студенти българи.

Във Филологическия факултет за нас бяха създадени прекрасни условия за изучаване на българския език. Беше ни дадена голяма светла стая с библиотека, в която имаше подбрани граматика, тълковни и преводни речници на българския език. В тази стая

се провеждаха – много живо, интересно и разнообразно – и нашите занятия по развитие на българската реч. Занятията водеше Светомир Иванчев, тогава млад доцент, много енергичен и общителен преподавател, на когото всички бяхме задължени за това, че ни разкри много тънки особености на живата българска реч и ни помогна да се справяме по-добре при разговор с употребата на членуваните форми, на някои глаголни времена, напр. бъдеще предварително или бъдеще в миналото, които бяха трудни за нас, руснаците, поради това, че ни беше трудно да получим „автоматизъм“ при употребата им в живата реч. Много полезни бяха и занятията по фразеология и идиоматика.

Нямахме самостоятелни лекции по граматика, история и диалектология на българския език и по българска литература. Слушахме тези лекции заедно със студентите от специалността българска филология. Нашата теоретическа подготовка, получена в Ленинградския университет, както и сега ми се струва, не беше лоша, по-слаби бяха знанията ни по история и диалектология на българския език и по българска литература. На времето имахме щастието да слушаме лекциите по тези предмети, които четяха езиковедите Любомир Андрейчин, Кирил Мирчев, Стойко Стойков и литературоведите Петър Динеков и Георги Цанев. Имената на тези изтъкнати учени ни бяха познати още от Ленинградския университет, от лекциите на нашите преподаватели, от трудовете, които бяхме изучавали на семинарните занятия, при подготовката на курсовите работи и за изпитите. Ние познавахме тези български професори задочно. Но имаше голяма разлика между задочното изучаване и слушането на лекциите на живо, което помага на студента да възприеме това, което професорът говори от катедрата. Затова лекциите на Л. Андрейчин, К. Мирчев, Ст. Стойков, П. Динеков и Г. Цанев, които слушахме през 1953 г. в националния университет на България, бяха изключително полезни за разширяване и задълбочаване на нашите знания.

След приключването на занятията в края на пролетния семестър ние се вълнувахме от предстоящите изпити в Софийския университет. Оказа се, че няма да държим никакви изпити. За нас остана неясно защо, но ние, разбира се, въздъгнахме облекчено.

Една от най-важните задачи, които според програмата на нашата славистична преводаческа специалност трябваше да изпълнят шестокурсниците по време на своята практика, беше подготовката на дипломните работи. Моята дипломна работа включваше разказите „Руски характер“ на А. Толстой, „Ние сме съветски хора“ на Б. Полевой и една статия по сравнителна граматика на славянските езици, публикувана във „Вопросы языкознания“. Тези своеобразни дипломни работи правехме под ръководството на водещите професори от Филологическия факултет на Софийския университет. В началото ръководител ми беше проф. Е. Георгиев, но дали защото започнах с превода на езиковедската статия, или по друга причина, той беше заменен с проф. Ив. Леков. Ръководители на моите състуденти бяха проф. П. Динеков, проф. К. Мирчев, проф. Г. Цанев, проф. С. Русакиев, доц. Г. Германов. Програмата на нашата практика създаваше немалко грижи на декана на факултета, а за уважаваните професори беше допълнително натоварване, което едва ли им носеше удовлетворение, тъй като ръководенето на нашите дипломни работи поради характера им в общи линии се свеждаше до корекции на недостатъците на превода. Подготвените дипломни работи не се обсъждаха и оценяваха в българския факултет. Ние ги защитихме в нашия университет след завръщането си в Ленинград.

Искам да добавя към разказаното, че именно тогава – по време на първото си посещение в България – аз събрах малка, но ценна за моите следващи занимания сбирка от

книги по българско езикознание. Помня, че някои от тях намерих в книжарницата на известния по това време букинист Чипев.

Помня първото си посещение в България още и с това, че през лятото, след края на занятията в университета, ние направихме незабравима екскурзия из страната. Екскурзията продължи повече от седмица. Пътувахме с малък автобус, който веднага кръстихме „Антилопа гну“. Душата на пътешествието из страната беше деканът на Филологическия факултет проф. Ст. Стойков – забележителен екскурзовод и организатор. Тогава той беше на 41 години. Беше енергичен, много общителен човек, който се държеше демократично със студентите, но не допускаше ни най-малка недисциплинираност. Той подкрепяше нашата шумна компания, която по пътя непрекъснато пееше съветски, руски народни и студентски песни, както и български песни, които знаехме още от Ленинград. Впрочем пееха най-вече момичетата, едното от които беше солистка на прочутия по това време студентски хор на Ленинградския университет. Ние, трите момчета, без гласови данни, само припявахме, при това по-често фалшиво.

Преди това пътешествие из страната ние вече бяхме ходили на екскурзии, организирани от съветското посолство, до Рилския манастир, до Розовата долина в разгара на цъфтенето на знаменитата казанлъшка роза, оттам се бяхме качили на Шипка. Но това бяха случайни екскурзии по-скоро с чисто туристически характер. Екскурзията с проф. Ст. Стойков беше организирана не за „стандартни туристи“, а за млади специалисти българисти, които вече знаят доста за България, за нейната история, за народа, езика и литературата. Затова маршрутът беше така съставен, че да посетим и видим тези места в България, в които са се случвали съдбоносни за страната исторически събития, където се пазят паметници на националната култура, където са се родили и са работили най-изтъкнатите български писатели и поети. И до днес си спомням пътя, който изминахме в част от Южна България и в по-голямата част на Централна България. Първият град беше Пловдив, чиито стари квартали със своите тесни улички и със своеобразните си архитектурни паметници ни направиха много силно впечатление. След това видяхме величествените Родопи – според мен най-красивата планина в България. Прекарахме няколко часа в Чепеларе, където ни поразиха говорът на местните помаци – ние почти нищо не разбирахме. Бяхме и в Батак, където по-нагледно си представихме жестокото клане на християнското население. После се върнахме в Тракийската низина и отпътувахме на север към Средна гора и Стара планина, където са се развивали най-важните събития от новото време – епохата на Възраждането и следващите десетилетия. Копривщица, Клисура, Сопот, Карлово, Калोфер, Казанлък, Габрово, Трявна, Елена, Търново, Севлиево... Всеки един от тези градове и градчета е оставил своя следа в историята и в литературата. Особено силно впечатление ни направи Копривщица с неповторимото своеобразие на нейната красота. Аз, който до пристигането си в България никога не бях виждал планини, бях потресен от красотата на планините, надвиснали над малкия Калофер. Впечатленията от тази екскурзия – ярки и силни – са толкова много, че няма да дам други примери. Но все пак не мога да не кажа още, че имахме щастието да видим знаменитата Тракийска гробница в Казанлък. Показа ни я тогавашният ѝ управител Чудомир. Трябва ли накрая специално да споменавам, че екскурзията с проф. Ст. Стойков през лятото на 1953 г. още по-силно ни привърза и свърза с България?

В. П. Гудков: Като изследовател вие се включвате в езиковедската българистика през 50-те години на миналия век, така че нейното развитие за последните 60 години в Съветския

съюз и в Русия е станало и става пред вашите очи. Как бихте характеризирали това развитие и неговите изводи?

Г. К. Венедиктов: В последните 60 години все пак бих обособил втората половина на ХХ в., следвоенните години. В историята на съветската и на руската българистика това е нейното „златно полувековие“. Трудно е да се каже кога и дали въобще ще има подобен век или „полувек“.

В нашата страна след войната интересът към другите славянски езици нарасна, за което споменах в началото на разговора ни. В тези условия особено широкото и бързо развитие на изследванията върху българския език се дължеше на няколко обстоятелства. Едното от тях, което вече споменах, беше откриването на катедри по славянски филологии в Московския, Ленинградския, Киевския и Львовския университет, където се подготвяха българисти и с времето се превърнаха в значими центрове на българистични изследвания. Друго важно обстоятелство беше създаването на Институт по славянознание в рамките на Академията на науките на СССР в края на декември 1946 г. Обективен фактор, който подпомогна успешното развитие на лингвистичната българистика у нас, особено през 40-те и 50-те години, беше наличието на голям брой села с българско население на територията на СССР (предимно в Приазовието и в Бесарабия), чийто език вече в края на 40-те години стана обект на лингвогеографско изучаване и отличен „полигон“ за подготовка на диалектолози (а не само на диалектолози). Тогава за много българисти – студенти и аспиранти от Московския и от Ленинградския университет – този „полигон“ стана школа за полева диалектоложка работа и отправна точка на пътя им в езиковедската българистика. Изключително важен фактор със субективен характер, който изигра голяма роля у нас да се развие тази област от българистиката, беше това, че българистиката беше оглавена от двама най-изтъкнати учени – проф. С. Б. Бернщейн в Москва и проф. Ю. С. Маслов в Ленинград. С. Б. Бернщейн, дипломиран славист, дълги години ръководеше Катедрата по славянски филологии в Московския университет и Секцията по славянско езикознание в Института по славянознание на АН на СССР. Ю. С. Маслов по образование беше германист, а след войната активно се включи в българистиката. И двамата професори имаха много ученици, които станаха изтъкнати специалисти в различни области на българското и славянското езикознание. Накрая трябва да се отбележи и подкрепата, която държавата оказваше на българистиката. Това се изразяваше в подкрепа на работата на университетските преподаватели, в увеличаване на броя на научните сътрудници в Института за славянознание, в щедротото финансово осигуряване на диалектоложките експедиции в приазовските и в бесарабските села, в участието на сътрудниците от Института за славянознание в съвместните българо-съветски диалектоложки експедиции в Югоизточна България и на работата им, заедно с българските колеги, по съставянето на първия том на „Българския диалектен атлас“, издаден през 1964 г. Накрая не може да не се подчертае и важноста на тесните дружески отношения и на плодотворните професионални контакти, които в следвоенните десетилетия се установиха между нашите българисти и славистите от България. Преподавателите от Софийския университет и сътрудниците от Института за български език при БАН с удоволствие ни помагаша с научни консултации и съвети, с литература и различни справки. Не мога да не спомена и помощта, която в продължение на много години ни даваше Центърът за българистика при БАН, който ни снабдяваше с най-нова литература и осигуряваше финансово нашите командировки в България. Това са

обстоятелствата и факторите, които като цяло според мене бяха основа за значителните успехи, постигнати от съветската (руската) българистика във втората половина на XX в. Към това може да се прибави още и искреният интерес и ентузиазмът, с който нашите българисти през това време се заемаха с изследване на различни въпроси и се стараеха да ги решат.

Сега накратко, в телеграфен стил, ще разкажа за най-важните направления в българистичните изследвания на нашите лингвисти.

Едно от основните направление безспорно беше изследването на различни проблеми от граматиката на съвременния български книжовен език – семантиката и морфологията на глаголният вид, преизказното наклонение, членните форми, падежите и падежните отношения, безпредложните и предложните словосъчетания, структурата на простите и сложните изречения и др. Сред голямото количество трудове по тези и по други проблеми се открояват „Вопросы грамматики болгарского литературного языка“ (1959), подготвен от авторски колектив (Е. И. Дьомина, Ю. С. Маслов, Е. В. Чешко и др.) и издаден под редакцията на Ю. С. Бернщейн, серията трудове на Ю. С. Маслов по проблемите на аспектологията и особено монографиите му „Глагольный вид в современном болгарском литературном языке (значение и употребление)“ (1959) и „Морфология глагольного вида в современном болгарском литературном языке“ (1963). Значителен принос в описанието на граматиката на българския език имат обобщаващите трудове на Ю. С. Маслов „Очерк болгарской грамматики“ (1956) и „Грамматика на българския език“ (1981; бълг. изд. 1982). От общите трудове по граматика, издадени напоследък, се откроява отдавна подготвената, но отпечатана едва през 2001 г. фундаментална „Грамматика болгарского языка для владеющих русским языком“ с автори Н. Котова и М. Янакиев, която се откроява с новаторски подход при анализа и описанието на граматическата структура на българския книжовен език.

Бяха изследвани и някои въпроси на фонетиката и фонологията на българския език, по-специално твърдостта и мекостта на съгласните. Бяха публикувани редица работи по българска морфонология, сред които трябва да се посочи монографията на Т. В. Попова „Глагольное словоизменение в болгарском языке. Морфонологический аспект“ (1975).

За мен приносят на нашите изследователи в областта на българската диалектология е внушителен. Събирането на материали от българските говори на територията на СССР, организирано и планомерно осъществявано под ръководството на С. Б. Бернщейн, доведе до публикуването – освен на голям брой статии – и на „Атлас болгарских говоров в СССР“ (1958) с автори С. Б. Бернщейн, Е. В. Чешко и Е. И. Зеленина. Това беше първият опит в българската диалектология за лингвистично картографиране, който разсея съществуващите до този момент съмнения в целесъобразността на картографирането на южнославянските езици поради голямото смесване между диалектите. Много важно беше участието на нашите лингвисти във всичките етапи на извършената съвместно с българските колеги работа над първия том на „Българския диалектен атлас“ (1964), подготвен и издаден под ръководството на Ст. Стойков и С. Б. Бернщейн. Редица диалектоложки разработки от това време се отличаваха с новаторски характер и имаха голямо методологично значение с общия подход към диалектите като самостоятелно функциониращи системи на езика, с отчетливото разграничаване на фактите и явленията на съвременното състояние на диалектите от явленията с исторически характер, със строгото разграничаване на фонетичните и морфологичните явления. В дългия списък от трудове на различни теми бих подчертал монографичните описания на някои български

говори от Южна Украйна и от Молдавия (И. К. Бунина, В. К. Журавльов) и на югозападния говор от района на Горно поле в България (Н. В. Котова), а също и съставянето на диалектен речник, който включва не само локалната лексика, но и лексиката, която е обща с книжовния език. Според мен са много интересни изследванията върху български говори, които функционират като разединени части на един диалект в метрополията и извън границите ѝ. В методологическо отношение сред работите по тази проблематика се откроява монографията на Л. Е. Калнин и Т. В. Попова „Фонетика двух болгарских говоров, функционирующих в условиях разной языковой ситуации“ (1993; отделно издание 2007)

В областта на българската историческа диалектология единствен и капитален труд остава монографията на С. Б. Бернщейн „Разыскания в области болгарской исторической диалектологии. Т. 1. Язык валашских грамот XIV–XV веков“ (1948).

Предмет на изследванията на нашите българисти бяха също и проблемите на историята на българския език – развитие на фрагменти от неговата граматическа структура. Бяха издадени монографиите „История глагольных времен в болгарском языке. Времена индикатива“ от И. К. Бунина (1970) и „История болгарского склонения“ от Е. В. Чешко (1970). Голямо внимание беше отделено на историята на българския книжовен език. Редица трудове на Е. И. Дьомина бяха посветени на езиковата ситуация в епохата на Предвъзраждането и на характеристиката на езика на книгите на народноразговорна основа от XVII–XVIII в. (езика на дамаскините). Най-значителни от тях са трите тома на фундаменталното изследване „Тихонравовский дамаскин. Болгарский памятник XVII в.“ (т. I–III, 1968–1985). Преди десетина години от група сътрудници на Института за български език при БАН под ръководството на Е. И. Дьомина беше напълно подготвен за издаване речник на този най-важен паметник на новобългарската писменост. За съжаление перспективите за отпечатването на този труд все още са неясни. Различни аспекти от историята на съвременния български книжовен език в процеса на неговото формиране през Възраждането са разгледани в серия мои трудове и на вашия покорен слуга. От тях ще спомена сборника статии „Из истории современного болгарского литературного языка“ (1981) и монографията „Болгарский литературный язык эпохи Возрождения. Проблемы нормализации и выбора диалектной основы“ (1990).

Спрях се само на най-важните насоки от изследванията от областта на лингвистичната българистика в нашата страна. По-подробно за тях и за други трудове съм писал в статията „Семьдесят лет советской лингвистической болгаристике“, публикувана в списание „Съпоставително езикознание“, 1987, кн. 6, стр. 33–43.

В. П. Гудков: Над какво работите сега и какви са най-близките ви планове?

Г. К. Венедиктов: Имам още далеч не малко материали, събрани в различно време, които засягат отделни, включително и съвсем частни въпроси от българската граматика, от лексиката, диалектологията и историята на съвременния книжовен език, от българистиката у нас и т.н. Старая се да работя над тях и ми се отдава да подготвя това-онова за печат. Една моя колежка преди време каза за моите изследвания, че се занимавам с езиковедски дреболии по метода на пълзящия емпиризмъ. Вероятно моите занимания могат да се характеризират и така. Без изобщо да отричам важноста на чисто теоретическите разработки и на мащабните трудове, смятам, че езикознанието, както и всяка друга наука, се развива и се движи напред не само от големите проекти, но и – и то в

не по-малка степен – от добросъвестното изследване и квалифицираното описване на частните явления и факти от езика. А иначе нямам никакви определени планове за близкото бъдеще. Но все пак ми се иска, например, да обединя разхвърляните по разни издания бележки за думи, които грешно се смятат за лексикални изобретения на конкретни писатели и на други дейци на културата. Може би обединяването и издаването на тези бележки ще помогне да се освободим от разпространените заблуждения за произхода в книжовния език на думите *часовник*, *бележка*, *показалец*, *книгопис*, *възглед*, *усет* и др. Много ми се иска също да изложа в отделна статия идеята си за един възможен проект за по-нататъшно изследване на историята на съвременния книжовен език. Тази идея ме владее отдавна. Ще се опитам да разкажа за този проект в доклада си на конференцията, посветена на 100-годишнината от рождението на проф. С. Б. Бернщейн.

*Интервюто осигури и преведе на български
МАРГАРИТА ДИМИТРОВА*